

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.232/2017/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda (címe.; ügyintéző: dr. Szabó Balázs Gábor ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve címe, tartózkodási helye:) felperesnek - a dr. Perédi Tamás (címe) ügyvéd által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű, az II.rendű alperes neve (címe) II. rendű, valamint a személyesen eljáró III.rendű alperes neve (címe, tartózkodási helye:.....) III. rendű alperessel szemben szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 13.P.22.759/2015/23. számú ítélete ellen az I-II. rendű alperesek 24. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű alpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg a felperes részére 15 napon belül 6350 (Hatezer-háromszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes és a III. rendű alperes, mint adósok 2008. január 21. napján svájci frank devizanemben nyilvántartott kölcsönszerződést kötöttek az I. rendű és a II. rendű alperesekkel, mint hitelezőkkel, amelyet **dr. M. M.** közjegyző szám alatt közjegyzői okiratba foglalt.

A szerződés III. pontja szerint „A szerződő felek megállapodnak abban, hogy a jelen közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként, az adósoknak hitelezőknél vezetett számlái és a hitelezők vonatkozó bizonylatai alapján közzétett közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el. Az adósok és zálogkötelezettek alávetik magukat annak, hogy a jelen közjegyzői okirat alapján az adós terhére fennálló kölcsön és járuléktartozás összegét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén is, a hitelezők felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa.”

A felek a szerződésben a kölcsön biztosítékeként jelzálogjogot alapítottak a II. rendű

alperes javára a szám alatti ingatlanra vonatkozóan 2 940 000 Ft-nak megfelelő 18 626,457 CHF erejéig.

A szerződés IV.1. pontja szerint „Ha a zálog romlása (akár a zálogtárgy állagromlása, akár egyéb ok folytán a zálogfedezet értékének csökkenése) a zálogból való kielégítést veszélyezteti, a zálogjogosult felhívására a zálogkötelezettek a felhívásban megszabott határidő alatt kötelesek a zálogfedezetet az eredeti értékre kiegészíteni. Amennyiben a zálogkötelezettek a fenti felhívás ellenére a zálogjogosult által megszabott megfelelő határidő alatt a fedezetet az eredeti értékre nem egészítik ki, a zálogjogosult a zálogjoggal biztosított követelés lejáratára hiányában is gyakorolhatja az e zálogszerződés alapján őt megillető kielégítési jogot. A hitelezők jogosultak a kölcsöntartozásnak a futamidő során bekövetkező jelentős növekedése, illetve a fedezetként szolgáló ingatlan értékének jelentős csökkenése esetén az adósoktól a fedezet kiegészítését kérni. Ha az adósok a hitelező felhívása ellenére az abban megszabott megfelelő határidő alatt a fedezetet megfelelően nem egészítik ki, a hitelezők a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondhatják, és teljes követelésüket lejárttá tehetik, valamint zálogjogosult gyakorolhatja a zálogszerződés alapján őt megillető kielégítési jogot. Amennyiben a devizaárfolyam nagy mértékű változása miatt fennálló kölcsöntartozás devizaeladási árfolyamon történő forintra átszámított értéke meghaladja a jelzálogjogul lekötött ingatlan forintban meghatározott aktuális várható hitelbiztosítéki értékének a hitelező belső utasításaiban meghatározott, a finanszírozhatóság szempontjából maximális százalékos mértéket, és az adósok a hitelezők felhívására az abban megszabott megfelelő határidő alatt nem teljesítenek olyan mértékű előtörlesztést, melynek eredményeképpen a kölcsön fedezetarányai a biztosítéki értéknek a hitelezők belső utasításaiban meghatározott, a finanszírozhatóság szempontjából maximális százalékos mérték alá csökken, vagy a fedezetet nem egészítik ki, a hitelezők a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondhatják és a teljes követelést lejárttá tehetik, valamint a zálogjogosult gyakorolhatja az e zálogszerződés alapján őt megillető kielégítési jogot.”

A felperes a módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés fenti rendelkezései tisztességtelenség címén érvénytelenek, hiszen a megállapodás III. pontja sérti a fogyasztóval kötött szerződésekben tisztességtelenségnek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (Rendelet) 1. §-a (1) bekezdésének b) és j) pontjait, a szerződés IV.1. pontja pedig a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontjaiba, valamint a Rendelet 2. §-ának f) pontjába ütközik.

Az I. rendű és a II. rendű alperesek a keresetek elutasítását kérték, a III. rendű alperes nem tett nyilatkozatot.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította a kölcsönszerződés III. pontja keresettel támadott rendelkezésének az érvénytelenségét, a III. rendű alperest ennek túrására kötelezte, az ezt meghaladó keresetet pedig elutasította. Kötelezte az I. rendű és a II. rendű alpereseket egyetemlegesen arra, hogy fizessenek meg a felperes részére 18 000 Ft perköltséget, és megállapította, hogy egyéb költségeiket a felek maguk

viselik. Az ítélet indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209. §-ának (1) (3) és (6) bekezdéseire, a Ptk. 209/A. §-ának (2) bekezdésére, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 195. §-ának (1) bekezdésére, továbbá a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének b) és j) pontjaira hivatkozva kifejtette, hogy a szerződés III. pontjának - fogyasztói szerződésben foglalt és egyedileg meg nem tárgyalta - kikötése tisztességtelen. Ennek oka az, hogy a kikötés alapján a közjegyző - kizárólag az I. rendű és a II. rendű alperesek nyilvántartásainak adataira alapítva - tanúsítványt állíthat ki az adósokkal szemben, így e rendelkezés feljogosítja az I. rendű és a II. rendű alpereseket arra, hogy döntsenek a szerződésszerű teljesítésről, és a fogyasztó terhére megfordítja a bizonyítási terhet. A kölcsönszerződés IV.1. pontjának keresettel támadott kikötéseiről ugyanakkor azt állapította meg, hogy azok egyrészt megfelelnek a Ptk. 261. §-a (2) bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezésnek, ezért a Ptk. 209. §-ának (5) bekezdése alapján nem minősíthetők tisztességtelennek, másrészt pedig nem tekinthetők indokolatlanul egyoldalúnak sem, így a felperes érvénytelenség megállapítására irányuló keresetét ezen kikötések tekintetében elutasította. Megállapította, hogy a felek azonos mértékben lettek pernyertesek, ezért a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján az I. rendű és II. rendű alpereseket egyetemlegesen kötelezte a felperes által lerótt illetékből eredő perköltség felének megfizetésére azzal, hogy az egyéb költségeiket a felek maguk viselik.

Az I. rendű és a II. rendű alperesek a fellebbezésükben az elsőfokú ítélet keresetnek helyt adó rendelkezésének a megváltoztatását és a kereset elutasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság által érvénytelennek talált kikötés nem változtatja meg a bizonyítási terhet és nem is jogosítja fel a hitelezőt annak kizárólagos megállapítására, hogy az adós teljesítése szerződésszerű-e. E rendelkezések ugyanis kizárólag a felek megállapodását tartalmazzák arra vonatkozóan, hogy az I. rendű és a II. rendű alperesek az őket terhelő bizonyítási kötelezettségeket közjegyzői ténytanúsítvány útján teljesíthetik, amely megfelel a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (Ktv.) szabályainak, így a Ptk. 209. §-ának (6) bekezdése alapján tisztességtelennek nem minősíthető. Rámutattak arra is, hogy őket mind a szerződéskötéskor hatályos 1996. évi CXII. törvény (rég. Hpt.), mind pedig a jelenleg hatályos 2013. évi CCXXXVII. törvény (új Hpt.) nyilvántartás vezetésére kötelezi, amelynek jogszerűségét a pénzügyi felügyeleti szerv rendszeresen ellenőrzi, és azzal szemben az adósok is kifogással élhetnek, amely azonban nem akadályozza meg a közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását. Az adós köteles a saját teljesítését bizonyítani, amin a perbeli kikötés nem változtatott.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet fellebbezett részének helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérte.

A fellebbezés alaptalan.

A felperes nem nyújtott be fellebbezést az elsőfokú ítéletnek a keresetet részben elutasító rendelkezése ellen, ezért az a Pp. 228. §-ának (3) és (4) bekezdései alapján elsőfokon jogerőre emelkedett. Erre tekintettel az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között kizárólag az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott részét bírálta felül, és abban foglalt állást, hogy a

kölcsönszerződés III. pontjának per tárgyat képező kikötése tisztességtelennek minősül-e.

A bírói gyakorlat szerint tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely alapján a fogyasztó a mindenkori tartozásának fennállása és összege tekintetében a vele szerződést kötő hitelező üzleti könyveit és nyilvántartásait tekinti irányadónak és hitelesnek, azok tartalmának feltétlenül és ellenvetés nélkül aláveti magát, és kinyilvánítja, hogy hitelező által a saját üzleti könyvei alapján készített tartozáskimutatást elfogadja a fennálló kölcsöntartozását közokirati formában igazoló közjegyzői ténytanúsítvány alapjaként (Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.882/2013/4., 14.Gf.40.005/2015/5., 16.Gf.40.212/2015/7., 5.Pf.20.070/2016/4/II., Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.385/2015/6., Pf.I.20.760/2016/7., Pf.I.20.873/2016/6.).

A perbeli szerződéses kikötés is ilyen, hiszen abban a felperes mindenfajta hitelezői igényérvényesítés esetére, feltétel és ellenvetés nélkül, előre elfogadta az I. rendű és a II. rendű alperesek üzleti könyveiben foglalt kimutatások mindenkori tartalmát a tartozása fennállásának és összegének bizonyítékeként.

Mindez azzal a következménnyel jár, hogy - akár a végrehajtási záradék kiállítására, akár a követelés érvényesítésére irányuló egyéb polgári eljárás során - az I. rendű és a II. rendű alperesek a szerződésből eredő követelésük fennállását és összegét a maguk által egyoldalúan, azaz a fogyasztó közreműködése nélkül elkészített nyilvántartás adataival igazolhatják, hiszen azt a fogyasztó a nyilvántartás konkrét tartalmának mindenkori ismerete nélkül előre elfogadta. Így a fogyasztó arra kényszerül, hogy mindenfajta hitelezői igényérvényesítés esetén az I. rendű és a II. rendű alperesek perrel érintett kikötéssel bizonyítéknak minősített egyoldalú nyilatkozatával szemben ellenbizonyítson. Ilyen kikötés hiányában az egyik fél által egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül elkészített nyilvántartás nem rendelkezne nagyobb bizonyító erővel, mint a fél saját nyilatkozata, így az nem minősülhetne olyan közhiteles bizonyítéknak, amely önmagában is igazolja a követelés lejártát és összegszerűségét. Ezért a keresettel érintett rendelkezés megkönnyíti a fogyasztóval szembeni igényérvényesítést, egyidejűleg megnehezíti a fogyasztó jogait a hitelező könyveiben, nyilvántartásaiban szereplő tartozás összegének vitatása során, így az a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének j) pontja alapján tisztességtelennek minősül.

Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra is, hogy a keresettel érintett rendelkezés feljogosítja az I. rendű és a II. rendű alpereseket arra, hogy maguk döntsék el: a felperes teljesítése szerződésszerű-e, vagy nem. A nyilvántartásuk tartalmát ugyanis az I. rendű és a II. rendű alperesek valóban egyoldalúan maguk állapítják meg, így ők döntenek el, hogy mit ismernek el a felperes teljesítésének és mit nem. Ennek pedig azért van jelentősége, mert a perrel érintett kikötés arra kényszeríti a felperest, hogy e nyilvántartás mindenkori tartalmát annak ismerete nélkül, előzetesen fogadja el, ami azzal a következménnyel jár, hogy a felperesnek előre el kell fogadnia az I. rendű és a II. rendű alperesek azon mindenkori döntését, hogy az adott teljesítés szerződésszerű volt-e vagy nem. Emiatt e rendelkezés a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján is tisztességtelen és semmis.

Az I. rendű és a II. rendű alperesek alap nélkül hivatkoztak arra, hogy a keresettel

támadott kikötésben a felperes csak azt fogadta el, hogy közjegyző ténytanúsítványt állíthassak ki a tartozás összegéről. E rendelkezésben ugyanis a felperes valójában az I. rendű és a II. rendű alperesek nyilvántartásai alapján kiállított ténytanúsítványt bizonyítéknak ismerte el, azaz előre elfogadta az I. rendű és a II. rendű alperesek nyilvántartásainak mindenkori tartalmát, ami a kifejtett okok miatt tisztességtelen kikötésnek minősül.

Nem értett egyet az ítéletábra az I. rendű és a II. rendű alperesek azon érvelésével sem, hogy a felperes által sérelmezett kikötés megfelel a Ktv. rendelkezéseinek. A Ktv. 146. §-a alapján ugyanis a közjegyző kizárólag közhitelességű nyilvántartás tartalmáról állíthat ki tanúsítványt (Ktv. 136. §-a (1) bekezdésének i) pontja), az I. rendű és a II. rendű alperesek nyilvántartása azonban nem közhiteles. A végrehajtási záradék kiállítása iránti kérelemhez ugyanakkor nem az I. rendű és a II. rendű alperesek nyilvántartásainak tartalmáról szóló közjegyzői tanúsítványt, hanem a kölcsönszerződés felmondásának közléséről szóló ténytanúsítványt kell csatolni (Ktv. 136. §-a (1) bekezdésének e) pontja), amely nem a fennálló tartozás összegét, hanem kizárólag azt igazolja, hogy a kölcsönszerződés felmondták, a felmondást pedig az adóssal közölték (Ktv. 142. §-a).

Az a tény, hogy a felperes az I. rendű és a II. rendű alperesek fellebbezésében hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján kifogást emelhet a hitelező által készített elszámolás tartalma ellen, nem orvosolja a per tárgyát képező kikötés által a fogyasztó terhére előidézett súlyos egyenlőtlenséget. A kifogást ugyanis az I. rendű és a II. rendű alperesek maguk jogosultak elbírálni, így a fogyasztó nyilatkozataitól függetlenül továbbra is ők határozhatják meg a saját nyilvántartásuk tartalmát, és ők hozhatják meg a végső döntést arról, hogy a fogyasztó teljesítése szerződésszerű volt-e vagy nem.

Annak, hogy az I. rendű és a II. rendű alpereseket jogszabály kötelezi a tartozásra vonatkozó nyilvántartások vezetésére, a per során szintén nem volt jelentősége. E jogszabályok ugyanis a felperessel fennálló jogviszonyra vonatkozóan nem tulajdonítanak, és nem is tulajdoníthatnak bizonyító erőt az I. rendű és a II. rendű alperesek nyilvántartásainak. Önmagában pedig az a tény, hogy az I. rendű és a II. rendű alperesek számára jogszabály írja elő a nyilvántartások vezetését, még nem jelenti azt, hogy e nyilvántartások tartalmát a felperesnek bizonyítékként előre el kellene fogadnia.

A végrehajtás megszüntetésére és korlátozására irányuló perek fellebbezésben írt szabályai a jogvita eldöntése során szintén nem bírtak jelentőséggel, hiszen a perbeli kikötés nemcsak a végrehajtási eljárás, hanem mindenfajta hitelezői igényérvényesítés során irányadó, ezért a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének b) és j) pontja alapján mindenképpen tisztességtelennek minősül.

A kifejtett okok miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az I. rendű és a II. rendű alperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért az ítéletábra a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése, a Pp. 82. §-ának (1) bekezdése alapján

egyetemlegesen kötelezte őket a felperes jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (3), (5) és (6) bekezdései, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 5 000 Ft + áfa, azaz 6 350 Ft-ban határozta meg. Az I. rendű és a II. rendű alperesek a másodfokú eljárás során felmerült költségeiket maguk viselik (Pp. 78. §-ának (1) bekezdése).

Debrecen, 2017. július 6.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A

kiadmány hitelül:

tisztviselő